

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 16. aprīlī

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Inguna Radzeviča, senatores Irīna Jansone un Anita Poļakova

rakstveida procesā izskatīja krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /Persona A/ aizstāvja zvērināta advokāta Ralfa Losberga kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas 2024. gada 12. novembra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales rajona tiesas 2023. gada 9. novembra spriedumu

/Persona A/, personas kods /Personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.¹ panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem 3 mēnešiem un probācijas uzraudzību uz 1 gadu 6 mēnešiem;

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 256. panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 1 mēnesi;

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253. panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem;

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.² panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 1 mēnesi.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu /Persona A/ noteikts galīgais sods brīvības atņemšana uz 5 gadiem 6 mēnešiem un probācijas uzraudzība uz 1 gadu 6 mēnešiem.

/Persona A/ piemērotie drošības līdzekļi – nodošana policijas uzraudzībā un aizliegums izbraukt no valsts – atcelti.

/Persona A/ piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums –, apcietinot viņu tiesas sēžu zālē.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /Persona A/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 253.¹ panta trešās daļas par narkotisko vielu neatļautu iegādāšanos un glabāšanu realizācijas nolūkā lielā apmērā; pēc Krimināllikuma 256. panta pirmās daļas – par narkotisko vielu saturošu augu neatļautu sēšanu un audzēšanu; pēc Krimināllikuma 253. panta pirmās daļas – par narkotiskās vielas neatļautu glabāšanu bez realizācijas nolūka; pēc

Krimināllikuma 253.² panta pirmās daļas – par to, ka viņš, būdams brīdināts par kriminālatbildību par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu lietošanu, neatļauti lietoja narkotisko vielu.

[3] Ar Zemgales apgabaltiesas 2024. gada 12. novembra lēmumu, iztiesājot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /Persona A/ aizstāvja R. Losberga apelācijas sūdzību, Zemgales rajona tiesas 2023. gada 9. novembra spriedums atstāts negrozīts.

/Persona A/ piemērotie drošības līdzekļi – nodošana policijas uzraudzībā un aizliegums izbraukt no valsts – atstāti negrozīti.

[4] Par Zemgales apgabaltiesas 2024. gada 12. novembra lēmumu apsūdzētā /Persona A/ aizstāvis R. Losbergs iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt tiesas lēmumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Savu lūgumu aizstāvis pamatojis ar šādiem argumentiem.

[4.1] Apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 128. panta otro daļu, 511. panta otro daļu, 512. panta otro daļu un 564. panta ceturto daļu, jo nav pamatojusi, kādēļ tā neatzīst par ticamām apsūdzētā / /Persona A/ liecības, ka realizācijai bija paredzēta tikai tā marihuāna, kas bija ievietota polimēra traukā, bet pārējā marihuāna, kas bija ievietota stikla burkā un iesaiņota folijā, bija paredzēta personīgai lietošanai. Lietā nav iegūti pierādījumi, kas atspēkotu šādas apsūdzētā liecības. Arī liecinieku /Persona B/, /Persona C/ un /Persona D/ liecības, uz kurām atsaukusies tiesa, pamatojot savu atzinumu šajā daļā, neapstiprina apsūdzētā nolūku realizēt visu pie viņa atrasto marihuānu.

Tiesas pieļautie likuma pārkāpumi atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē, kas noveduši pie /Persona A/ darbību nepareizas juridiskās kvalifikācijas.

[4.2] Apelācijas instances tiesa, nosakot apsūdzētajam sodu, nav ievērojusi Krimināllikuma 46. pantā norādītos soda noteikšanas vispārīgos principus, jo nepamatoti nav konstatējusi Krimināllikuma 47. panta pirmās daļas 4. punktā norādīto atbildību mīkstinošo apstākli – vainīgais sekmējis citas personas nozieguma atklāšanu.

Lietas materiāliem pievienota Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Dienvidzemgales iecirkņa uzziņa, kas apstiprina, ka apsūdzētais ir vērsies Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldē un sniedzis liecības par citas personas noziedzīgajām darbībām, par ko tika uzsākts kriminālprocess Nr. 11120002522 pēc Krimināllikuma 253.¹ panta trešās daļas.

Apelācijas instances tiesa nepamatoti norādījusi, ka liecību sniegšana nevar tikt uzskatīta par apstākli, kas ir sekmējis nozieguma atklāšanu. Kriminālprocesa uzsākšana un personas saukšana pie kriminālatbildības pati par sevi apstiprina, ka apsūdzētā sniegtā informācija ir bijusi nozīmīga un sekmējusi citas personas nozieguma atklāšanu.

Motīvu daļa

[5] Senāts atzīst, ka Zemgales apgabaltiesas 2024. gada 12. novembra lēmums ir atceļams daļā par apsūdzētajam /Persona A/ pēc Krimināllikuma 253.¹ panta trešās daļas, 256. panta pirmās daļas, 253. panta pirmās daļas un 253.² panta pirmās daļas noteikto sodu un saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu noteikto galīgo sodu. Atceltajā daļā lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[5.1] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511. panta otro daļu spriedumam ir jābūt tiesiskam un pamatotam.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 128. panta otrajai daļai to, cik ticamas ir pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem, izvērtē, aplūkojot visus kriminālprocesa laikā iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 564. panta ceturtā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, šīs tiesību normas nav ievērojusi.

[5.2] Saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta pirmās daļas 4. punktu par atbildību mīkstinošu apstākli atzīstams tas, ka vainīgais sekmējis citas personas nozieguma atklāšanu.

Lietas materiāliem pievienota Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Dienvidzemgales iecirkņa Izmeklēšanas nodaļas galvenā inspektora /Persona E/ uzziņa, ka /Persona A/ ir vērsies Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldē (Bauskā) un sniedzis liecību par citas personas noziedzīgām darbībām, par ko ir uzsākts kriminālprocess Nr. 11120002522, kas kvalificēts pēc Krimināllikuma 253.¹ panta trešās daļas.

Senāts jau iepriekš ir norādījis, ka lai konstatētu Krimināllikuma 47. panta pirmās daļas 4. punktā norādīto atbildību mīkstinošo apstākli, lietā jābūt pierādītam, ka apsūdzētās personas sniegtā informācija ir palīdzējusi atklāt citas personas noziegumu un šī cita persona par šo noziegumu ir vismaz saukta pie kriminālatbildības (*Senāta 2023. gada 26. maija lēmuma lietā Nr. SKK-177/2023, [ECLI:LV:AT:2023:0526.11089008615.9.L](#), 7.2.3. punkts*).

Apelācijas instances tiesa, noraidot aizstāvja argumentus par Krimināllikuma 47. panta pirmās daļas 4. punktā paredzētā atbildību mīkstinošā apstākļa konstatēšanu, norādījusi, ka liecību sniegšana pati par sevi nevar tikt atzīta par apstākli, ka persona ir sekmējusi citas personas nozieguma atklāšanu. Tiesa secinājusi, ka lietā esošā policijas uzziņa neapstiprina faktu, ka apsūdzētais būtu palīdzējis atklāt citas personas noziegumu, turklāt uzziņā sniegto informāciju neapstiprina lēmums vai spriedums.

Vienlaikus apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka policijas uzziņā minētā krimināllieta atrodas izskatīšanā pirmās instances tiesā. Minētais ļauj prezumēt, ka lietā ir pieņemts Senāta judikatūrā norādītais procesuālais lēmums, kas apstiprina uzziņā sniegto informāciju. Apelācijas instances tiesa šo apstākli nav izvērtējusi un nav pamatojusi, kādēļ apsūdzētā /Persona A/ pēc savas iniciatīvas policijas iestādē sniegtās liecības par citas personas izdarītu sevišķi smagu noziegumu, kas bijušas par pamatu kriminālprocesa uzsākšanai un ir rezultējušās ar lēmumu par konkrētas personas saukšanu pie kriminālatbildības un lietas nosūtīšanu tiesai, nevar būt par pamatu secinājumam, ka apsūdzētais ir sekmējis citas personas nozieguma atklāšanu. Apelācijas instances tiesas norādes par to, ka Krimināllikuma 47. panta pirmās daļas 4. punktā norādītā atbildību mīkstinošā apstākļa konstatēšanas obligāts priekšnosacījums ir tiesas lēmums vai spriedums, ar kuru konstatēts konkrētas personas vainīgums, neatbilst iepriekš norādītajai pašas tiesas citētajai Senāta judikatūras atziņai. Savu atkāpšanos no judikatūras apelācijas instances tiesa nav pamatojusi.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas pieļautie Kriminālprocesa likuma 511. panta otrās daļas, 128. panta otrās daļas un 564. panta ceturtās daļas pārkāpumi ir atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē, kas daļā par apsūdzētajam noteikto sodu ir noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

[6] Senāts atzīst, ka pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmums ir atstājams negrozīts.

[6.1] Apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu, atzinusi, ka pirmās instances tiesa pareizi novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus un izdarījusi pamatotus secinājumus par apsūdzētā vainīgumu inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos un viņa darbību juridisko kvalifikāciju. Ievērojot minēto, apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 564. panta sesto daļu, atzinusi par iespējamu neatkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus.

Savukārt pirmās instances tiesa, pamatojoties uz konkrētiem lietā esošiem pierādījumiem, konstatējusi apsūdzētā darbībās visas nepieciešamās un obligātās viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmes. Lietā iegūtos pierādījumus tiesa ir izvērtējusi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 128. panta otrās daļas prasībām to kopumā un savstarpējā sakarībā. Pamatojoties uz lietā iegūtajiem pierādījumiem, pirmās instances tiesa atzinusi, ka

apsūdzētā /Persona A/ vainīgums inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos ir pierādīts ārpus saprātīgām šaubām. Arī apelācijas instances tiesai nav radušās saprātīgas šaubas par apsūdzētā vainīgumu šajos noziedzīgajos nodarījumos. Tādējādi abu zemāko instanču tiesas ir konstatējušas Kriminālprocesa likuma 520. pantā norādīto notiesājoša sprieduma taisīšanas pamatu.

[6.2] Senāts konstatē, ka daļā par apsūdzētā /Persona A/ liecību ticamības izvērtējumu aizstāvis kasācijas sūdzībā ir atkārtojis apelācijas sūdzības motīvus, kurus apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi un argumentēti noraidījusi.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka apsūdzētā liecības par nolūku, kādam viņš iegādājies narkotisko vielu, nav konsekventas, jo pirmstiesas kriminālprocesā apsūdzētais liecinājis, ka visu pie viņa atrasto narkotisko vielu bija iegādājies savām vajadzībām, savukārt pirmās instances tiesā norādījis, ka 90,772 gramus narkotiskās vielas, kas bija ievietota polimēra traukā, viņš iegādājies realizācijai, bet pārējos 18,141 gramus, kas bija ievietoti stikla burkā un ietīti folijā – savām vajadzībām.

Tiesa ir izvērtējusi apsūdzētā liecības kopumā un savstarpējā sakarībā ar citiem lietā iegūtajiem pierādījumiem, tai skaitā liecinieku /Persona B/, /Persona C/ un /Persona D/ liecībām, pie apsūdzētā izņemta mobilā tālruņa apskates protokolā un pārskatā par apsūdzētā lietotā mobilā tālruņa kontroli norādītajām ziņām, un argumentēti atzinusi, ka apsūdzētā liecības nav ticamas, jo neatbilst citiem lietā esošajiem pierādījumiem. Tiesa secinājusi, ka apsūdzētais sniedzis šādas liecības nolūkā atvieglot savu stāvokli lietā, lai notiesājoša sprieduma taisīšanas gadījumā realizācijai paredzētās narkotiskās vielas daudzums nepārsniegtu to likumā noteikto robežu, no kuras narkotiskās vielas apmērs atzīstams par lielu.

Pretēji aizstāvja kasācijas sūdzībā norādītajam apelācijas instances tiesa lēmumā ir izklāstījusi liecinieku liecības un citus pierādījumus, ar kuriem tā pamatojusi savu atzinumu, ka visu izņemto narkotisko vielu apsūdzētais bija iegādājies un glabājis realizācijas nolūkā. Tiesa norādījusi arī uz to, ka narkotiskās vielas daudzums iepakojumos, kuros apsūdzētais atbilstoši viņa liecībām narkotisko vielu bija glabājis personīgām vajadzībām, neapstiprina šo narkotisko vielu iegādāšanās un glabāšanas nolūku.

Senāts jau iepriekš ir norādījis, ka pierādījumu ticamības jēdziens un novērtēšanas prasības ir noteiktas Kriminālprocesa likuma 128. pantā, taču izvēle, kuriem pierādījumiem ticēt, bet kuriem nē, ir tās tiesas kompetencē, kas izspriež lietu pēc būtības. Arī jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir vai nav pietiekami apsūdzētā vainīguma konstatēšanai, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms (*Senāta 2013. gada 3. jūlija lēmums lietā Nr. [SKK-333/2013](#), 15890002407*).

Kasācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569. panta trešajai daļai lietā iegūtos pierādījumus no jauna neizvērtē. Kriminālprocesa likuma pārkāpumus pierādījumu novērtēšanā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai daļā par apsūdzētā vainīgumu, Senāts nekonstatē, savukārt aizstāvja subjektīvais viedoklis par lietā iegūto pierādījumu ticamības un pietiekamības novērtējumu, ja tiesa pierādījumu novērtēšanā nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, nevar būt par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Senāts atzīst, ka aizstāvja kasācijas sūdzībā ietvertās norādes uz Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem ir bez pamatojuma un pēc būtības saistītas ar kasācijas sūdzības autora vēlmi atkārtoti izvērtēt pierādījumus kasācijas instances tiesā un panākt apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmo daļu.

[7] Kriminālprocesa likuma 588. panta 3.¹ daļa noteic: ja kasācijas instances tiesa pieņem šā likuma 587. panta pirmās daļas 2. punktā paredzēto lēmumu, tā izlemj jautājumu arī par drošības līdzekli.

Pirmstiesas kriminālprocesā apsūdzētajam /Persona A/ tika piemēroti drošības līdzekļi – nodošana policijas uzraudzībā un aizliegums izbraukt no valsts.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu pirmstiesas kriminālprocesā piemērotie drošības līdzekļi tika atcelti un apsūdzētajam piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums –, apcietinot viņu tiesas sēžu zālē.

Ar Zemgales apgabaltiesas tiesneša 2024. gada 24. aprīļa lēmumu apsūdzētajam /Persona A/ piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums – tika atcelts un viņam piemēroti drošības līdzekļi – nodošana policijas uzraudzībā un aizliegums izbraukt no valsts.

Senāts atzīst, ka apsūdzētajam /Persona A/ ir turpināma minēto drošības līdzekļu piemērošana. Piemērotie drošības līdzekļi ir samērīgi un tie nepamatoti neierobežo apsūdzētā pamattiesības.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. pantu un 587. panta pirmās daļas 2. punktu, Senāts
nolēma

atcelt Zemgales apgabaltiesas 2024. gada 12. novembra lēmumu daļā par apsūdzētajam /Persona A/ pēc Krimināllikuma 253.¹ panta trešās daļas, 256. panta pirmās daļas, 253. panta pirmās daļas un 253.² panta pirmās daļas noteikto sodu un saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu noteikto galīgo sodu;

atceltajā daļā nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Zemgales apgabaltiesā, bet pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu;

apsūdzētajam /Persona A/ turpināt piemērot drošības līdzekļus – nodošanu policijas uzraudzībā un aizliegumu izbraukt no valsts.

Lēmums nav pārsūdzams.

I. Radzeviča I. Jansone A. Poļakova